

Professionele Masters

Uitgangspunten verdere uitbouw
aanbod professionele masters

Professionele Masters

Uitgangspunten verdere uitbouw aanbod professionele masters

Inhoud

5

Voorwoord

7

Inleiding

8

Professionele masters

9

Professionele masters aan hogescholen

10

Professionele masteropleidingen verder ontwikkelen

Voorwoord

Hoogwaardige kennis, innovatief vermogen en de kunst én kunde om deze te verbinden met de behoeften van de samenleving vormen het fundament van onze welvaart. Dat ons land nu een vooraanstaande kenniseconomie is biedt geen garanties voor de toekomst. Integendeel, in een wereld die voortdurend aan openheid en dynamiek wint zal steeds meer geïnvesteerd moeten worden in kennis, in valorisatie van die kennis, in innovatie. De hogescholen spelen in dit geheel een cruciale rol. Zij zijn bij uitstek de opleiders van de hoogwaardige professionals die helpen nieuwe kennis te ontwikkelen en toe te passen, maar vooral ook die kennis weten te verbinden aan de behoeften in de samenleving en economie.

Onweerlegbaar is het zo dat de eisen die aan de professionals worden gesteld omhoog zijn gegaan en verder omhoog zullen gaan. En dan kan ik niet anders dan vaststellen dat wij voor een belangrijke uitdaging staan. Het aantal afgestudeerden op masterniveau blijft immers internationaal gezien achter. Dat brengt grote risico's met zich mee voor onze innovatiekracht en daarmee voor onze internationale concurrentiepositie.

De maatschappelijke vraag naar opgeleiden op masterniveau richt zich met name op professionals die in staat zijn bruggen te slaan: tussen theorie en praktijk en tussen verschillende disciplines. Met hun professionele master opleidingen willen de hogescholen in juist deze vraag voorzien. Afhankelijk van de specifieke beroepscontext leidt dat tot programma's die meer of minder breed zijn, maar vrijwel altijd een multidisciplinaire aanpak kennen. Al zijn er vanzelfsprekend ook de uitzonderingen die de regel bevestigen, zoals specialistische masters in bijvoorbeeld het kunstonderwijs en voor de gezondheidszorg. In alle gevallen is er in de opleidingen oog voor de maatschappelijke en ethische vraagstukken waar de professional mee te maken zal krijgen.

In de strategische agenda voor het hoger onderwijs 'De waarde(n) van weten' lees ik steun voor de masterambitie van de hogescholen. Tegelijkertijd is dit nog maar het begin. Er is voor de overheid nog veel werk te verzetten in termen van regelgeving en financiering. Wij zullen de overheid daar actief op aanspreken. Maar ook de hogescholen zelf leggen de lat hoog. Veel masteropleidingen liggen in het post-experience domein. Dat zal ongetwijfeld zo blijven, het past immers perfect in het beleid om Leven Lang Leren te stimuleren. Maar er zullen ook meer doorstroommasters komen die een

wezenlijk andere studentenpopulatie kennen en om een andere didactiek vragen. Uitdagingen liggen er ook in de verbinding van de professionele masters met het praktijkgericht onderzoek. En voor alles gaat het streven naar kwalitatief hoogwaardig onderwijs. De uitstekende scores in de Keuzegids willen we behouden.

Met hun actieplan voor de professionele masteropleidingen ondersteunen de hogescholen hun wil om te voorzien in de vraag naar meer opgeleiden op masterniveau. Informatie uitwisselen, kennis delen en samen optrekken zijn daar wezenlijke onderdelen van. Steeds gericht op het realiseren van herkenbare kwaliteit, voor onze studenten en voor hun (toekomstige) werkgevers.

Thom de Graaf

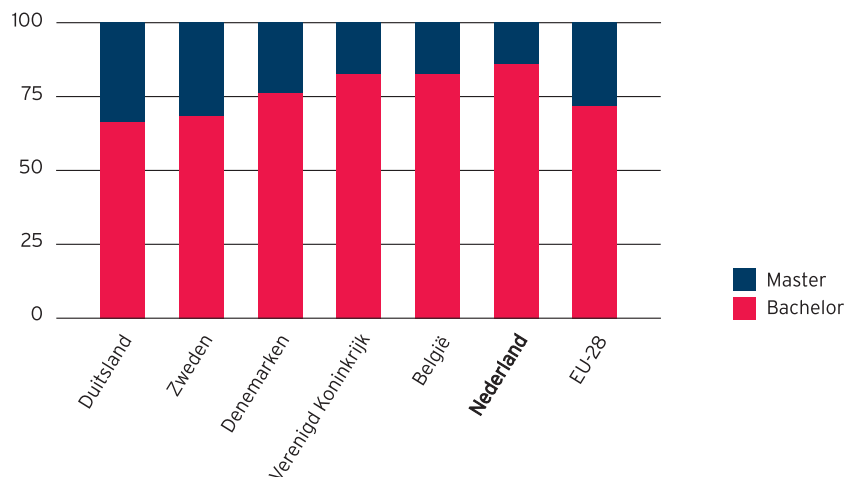
Voorzitter Vereniging Hogescholen

Inleiding

De hogescholen zijn de plek bij uitstek waar mensen worden opgeleid tot professionals die direct klaar zijn voor de beroepspraktijk. Op bachelor- én masterniveau. En of dat nu direct aansluitend op de studieloopbaan als student of tijdens het werkzame leven is, een masteropleiding van een hogeschool bereidt studenten voor op een steeds complexere beroepspraktijk.

De minister beschrijft in haar strategische agenda voor het hoger onderwijs van 2015 ('De waarde(n) van weten') de wens om het aantal masteropleidingen en het aantal studenten dat een master volgt uit te breiden. De achtergrond is de internationale concurrentiepositie van Nederland. Immers, in vergelijking met ons omringende landen, is het percentage van de beroepsbevolking dat een master opleiding heeft gevolgd in Nederland laag. Voor een land met de ambitie om producten en diensten met een hoge toegevoegde waarde te leveren en met het streven een bloeiende kenniseconomie te zijn, is dit reden om te investeren.

Relatieve aantal bachelor en masterstudenten (in %)

Daarbij merkt de minister op dat een groot deel van deze groei aan de hogescholen vorm zou moeten krijgen. De hogescholen leveren het gros van de hoger opgeleiden in Nederland en bezetten een unieke positie tussen werkveld en onderwijs.

Met dit document geven de hogescholen aan hoe zij een bijdrage willen en kunnen leveren om meer mensen op masterniveau op te leiden.

De professionele master

Onderwijs is steeds belangrijker voor onze internationale concurrentiepositie. We zijn afhankelijk van een hoge toegevoegde waarde in diensten bij het ontwikkelen en produceren van producten. Daarvoor is een adequaat opgeleide beroepsbevolking essentieel.

Onze samenleving verandert snel en met steeds grotere snelheid. Ook de beroepspraktijk wordt steeds complexer: steeds meer kennis is nodig om de complexe uitdagingen als professional te begrijpen en de baas te zijn. Daarbij wordt aan de ene kant verwacht dat een afgestudeerde in staat is zijn kennis te vernieuwen en over een onderzoekende houding beschikt, en aan de andere kant is kennis van een beperkt vakgebied niet meer voldoende. Innovaties vinden met name plaats op de snijvlakken van verschillende disciplines.

Een professionele masteropleiding kan in deze behoefte voorzien. Een professionele master is een verbreding of een specialisatie, passend bij een eerder gevolgde (bachelor)opleiding. Een professionele masteropleiding leidt op tot internationaal erkende mastertitels als MA, MBA of MSc. Het zijn opleidingen met een duidelijk beroepsgerichte oriëntatie, waar een gedegen theoretische basis met de beroepspraktijk en met praktijkgericht onderzoek wordt gecombineerd. Het doel is de ontwikkeling van de student tot hoog gekwalificeerd beroepsbeoefenaar, die over de grenzen van zijn eigen vakgebied heen kan bijdragen aan zijn bedrijf of instelling.

Professionele masters aan hogescholen

Momenteel is het aantal masters aan hogescholen beperkt. Een

aantal masteropleidingen is bekostigd, vooral in specifieke gebieden waarbij in een concrete en specifieke behoefte in het werkveld wordt voorzien, bijvoorbeeld in de kunsten, het onderwijs en de zorg. Daarnaast bestaat een palet aan niet-bekostigde masters, waarvoor een instellingstarief wordt gevraagd. Veel van deze opleidingen hebben een economische signatuur, maar er zijn ook tal van opleidingen in andere sectoren zoals techniek, educatie en zorg. De instroom in deze niet-bekostigde masteropleidingen bedraagt nog geen 1.000 studenten per jaar.

De afgelopen jaren is het aantal masterstudenten aan de bekostigde masteropleidingen van de hogescholen vrij constant, rond 12.000 studenten. Op het totaal aantal studenten in Nederland, 675.000, is dit een beperkte groep. Het merendeel van deze studenten volgt de deeltijd variant (ca. 73%) en ruim 9% volgt een duale variant. Inmiddels zijn er bekostigde masteropleidingen in alle sectoren van het hbo.

Veel van deze professionele masteropleidingen richten zich op werkenden die na een aantal jaren beroepservaring behoefte hebben aan een beroepsgerichte verdieping of specialisatie. Dat past in het Leven Lang Lerenbeleid van de overheid. Maar daarnaast is er een vraag van Bachelor afgestudeerden ontstaan aan vervolgtrajecten. Ook de eerder geschetste economische noodzaak vraagt meer dan het huidige aanbod van masteropleidingen aan hogescholen kan bieden.

Professionele masteropleidingen verder ontwikkelen

Om op de toenemende verscheidenheid in de vraag en behoefte van studenten, werkgevers en overheid in te spelen, verplichten de hogescholen zich om in de komende jaren het aantal masteropleidingen en het aantal beschikbare plaatsen uit te breiden. Hierbij is sprake van eenheid in verscheidenheid. De eenheid van masteropleidingen zit in de boodschap "Professionele masters leiden de professionals van de toekomst op".

Om de maatschappelijke behoefte goed te bedienen, voldoen de professionele masteropleidingen die de hogescholen gaan aanbieden aan de volgende criteria:

De verbinding met de beroepspraktijk

Leren is elkaar motiveren, inspireren en scherp houden. Onderwijs in de professionele master komt tot stand door co-creatie: docenten, werkveld en studenten combineren hun ervaring en deskundigheid waardoor (professionele) leergemeenschappen of netwerken ontstaan.

Professionele masters bieden een gedegen theoretische basis, die gericht is op het verder ontwikkelen van het vakmanschap. In het curriculum is uitdrukkelijk aandacht voor beroepsethiek en maatschappelijke oriëntatie.

Het integreren van praktijkgericht onderzoek

Professionele masters stimuleren het onderzoekend vermogen van de studenten. De studenten werken aan uitdagende opdrachten die zijn ontleend aan de praktijk van het beroep en wetenschappelijk gevoed worden door lectoraten. In de professionele masters is binding en betrokkenheid tussen studenten, docenten, lectoren en werkveld het uitgangspunt. Zo dragen de opleidingen bij aan valorisatie en zijn zij mede-aanjager van vernieuwingen. Ze passen altijd op natuurlijke wijze bij een actief en goed functionerend lectoraat.

Aansluiten bij profilering

Nieuwe masteropleidingen worden ontwikkeld binnen de speerpunten van een hogeschool en het topsectorenbeleid. Verder te ontwikkelen masteropleidingen zijn dan ook altijd in het strategische beleid van de instelling geborgd.

De hogescholen zullen hun volledige assortiment aan opleidingen (AD, Bachelor, Master, Post Bachelor en Post Master) op een samenhangende wijze presenteren.

De multidisciplinaire aanpak

De complexere beroepspraktijk vraagt afgestudeerden over de muren van zijn of haar vakgebied heen te kijken. Door de verschillende speerpunten en onderzoeksterreinen van hogescholen te verbinden maken we dit mogelijk. Uiteraard zijn de universiteiten hier van harte uitgenodigd om vanuit hun expertise bij te dragen.

Professionele masteropleidingen zijn in principe multidisciplinair, waarbij multidisciplinair wordt begrepen als sector-overstijgend. Een uitzondering hierop vormen de specialistische masters die in een expliciete arbeidsmarktbehoefte voorzien, zoals we die nu ook kennen.

In samenwerking met anderen

De professionele masteropleidingen dragen bij aan de regionale kennisstructuur en de regionale human capital agenda. Daarom worden deze opleidingen steeds in samenwerking met andere regionale kennisinstellingen en partners ontwikkeld. En met partners buiten de regio, om bestaande expertise te benutten, bijvoorbeeld met collega hogescholen, Centres of Expertise en universiteiten in binnen- en buitenland.

De hogescholen werken samen, onderling en met universiteiten en andere kennisinstellingen aan de opbouw van een solide landelijk portfolio van professionele masters en ze doen dit op een zorgvuldige, coherente en doordachte manier:

- In overleg met elkaar en met de stakeholders (werkgevers, studenten en kennisinstellingen)
- Samenhang in de landelijke en regionale dekking van masteropleidingen
- Hogescholen en universiteiten vullen elkaar aan, maken gebruik van elkaars expertise en verbinden op onderwijs- en onderzoeksdomeinen.

Transparant en aanspreekbaar

In hun communicatie en voorlichting zullen de hogescholen deze aspecten van de masteropleidingen steeds herkenbaar over het voetlicht brengen en ze worden in de borging van de kwaliteit expliciet opgenomen. Bij de toets nieuwe opleiding en bij accreditatietrajecten dienen deze aspecten ook nauwlettend te worden gevolgd.

De hogescholen zullen in de komende jaren alleen professionele masters die aan de bovenstaande criteria voldoen ontwikkelen en opvoeren voor bekostiging.

Regelgeving en financiële kaders

Het uitbreiden van het aantal masteropleidingen en -plaatsen vraagt een investering. Zonder bekostiging zijn veel opleidingen niet levensvatbaar, terwijl die wel in een maatschappelijke behoefte voorzien. De hogescholen verwachten van de overheid een verruiming van de bekostiging van masteropleidingen die aan dit uitgangspunt recht doet.

De huidige regelgeving voldoet om masteropleidingen aan te vangen, maar een stevige uitbouw van het aantal masteropleidingen én de uitgangspunten in dit document zullen steeds monitoring van de regelgeving vragen. In de komende jaren zal de Vereniging Hogescholen dan ook gezamenlijk met de minister van OCW, de NVAO en de brancheorganisaties in het werkveld optrekken om regelgeving geen obstakel te laten zijn en recht te doen aan de maatschappelijke vraag naar beter opgeleiden in Nederland. Een voorbeeld hiervan is het gesprek tussen veld en OCW over het vereenvoudigen van de procedure voor het starten van een nieuwe masteropleiding.

Vereniging Hogescholen

Bezoekadres

Prinsessegracht 21
2514 AP Den Haag

Postadres

Postbus 123
2501 CC Den Haag

Telefoon

(070) 312 21 21

Fax

(070) 312 21 00

www.vereniginghogescholen.nl